

V Bruseli 14. 6. 2022
C(2022) 4050 final

OZNÁMENIE KOMISIE

**o usmerneniach týkajúcich sa prístupu na trh práce, k odbornému vzdelávaniu
a príprave a k vzdelávaniu dospelých ľudí utekajúcich pred vojenskou agresiou Ruska
voči Ukrajine**

OZNÁMENIE KOMISIE

o usmerneniach týkajúcich sa prístupu na trh práce, k odbornému vzdelávaniu a príprave a k vzdelávaniu dospelých ľudí utekajúcich pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine

1. ÚVOD

Od začiatku ruskej agresie voči Ukrajine utieklo pred vojnou z Ukrajiny do EÚ viac ako 6,5 milióna ľudí; okolo 3 miliónov z nich oficiálne požiadalo o dočasnú ochranu, pričom väčšinou ide o ženy s deťmi¹. Z doterajších informácií vyplýva, že do trhu práce EÚ sa zapojil alebo do verejných služieb zamestnanosti zaregistroval iba relatívne nízky počet osôb v produktívnom veku. To môže byť spôsobené fyzickými a psychickými ujмами, prebiehajúcou aklimatizáciou v hostiteľských členských štátoch, nedostatkom informácií o dostupných možnostiach alebo inými prekážkami (ako sú jazyk a povinnosti starať sa o dieťa).

Napriek neistote, pokiaľ ide o počet ľudí, ktorí pravdepodobne zostanú v EÚ, ako aj vyhliadky na návrat, sa očakáva zvýšenie počtu ľudí, ktorí sa rozhodnú vstúpiť na trh práce v členských štátoch.

Rýchla a efektívna integrácia do trhu práce bude dôležitá tak pre hostiteľské komunity, ako aj pre ľudí, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, ak majú byť schopní začať nový život a ďalej rozvíjať svoje zručnosti. Ťažiť z toho budú môcť dotknutí ľudia aj EÚ a v poslednom rade to môže prispieť k obnove Ukrajiny.

Toto oznámenie obsahuje **politické usmernenia** k opatreniam členských štátov týkajúcim sa prístupu na trh práce, k odbornému vzdelávaniu a príprave a k vzdelávaniu dospelých osôb utekajúcich pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine

Tieto usmernenia dopĺňajú a nadväzujú na opatrenia, ktoré sa už prijali na úrovni EÚ a ktoré sú zamerané na podporu ľudí prichádzajúcich do EÚ. Dňa 4. marca 2022 bolo prijaté vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382², ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES (ďalej len „smernica o dočasnej ochrane“) a zavádza sa **dočasná ochrana**³. Komisia

¹ Najnovšie údaje získané zo siete EÚ pre pripravenosť a mechanizmy krízového riadenia v oblasti migrácie.

² Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1.

³ Ako je uvedené v operačných usmerneniach a v oznámení z 23. marca, dočasná ochrana by sa v zmysle článku 2 ods. 1 vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2022/382 mala okrem štátnych príslušníkov Ukrajiny poskytnúť aj štátnym príslušníkom tretích krajín alebo osobám bez štátnej príslušnosti požívajúcim medzinárodnú ochranu na Ukrajine a ich rodinným príslušníkom, ak mali 24. februára 2022 alebo pred týmto dátumom pobyt na území Ukrajiny. V prípade štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí mali 24. februára alebo pred týmto dátumom povolenie na trvalý pobyt na území Ukrajiny a nemôžu sa bezpečne vrátiť do svojej krajiny pôvodu, členské štáty uplatňujú buď dočasnú ochranu, alebo primeranú ochranu podľa svojho vnútroštátneho práva (článok 2 ods. 2 vykonávacieho rozhodnutia Rady). Členské štáty môžu poskytnúť dočasnú ochranu aj iným štátnym príslušníkom tretích krajín s oprávneným

predstavila 21. marca operačné usmernenia k vykonávaniu tohto rozhodnutia⁴ (ďalej len „operačné usmernenia“), 23. marca **oznámenie o prijímaní ľudí, ktorí utekajú pred vojnou na Ukrajine**⁵ (ďalej len „oznámenie z 23. marca“) a 5. apríla **odporúčanie Komisie o uznávaní kvalifikácií** osôb utekajúcich pred ruskou inváziou na Ukrajinu⁶ (ďalej len „odporúčanie o uznávaní kvalifikácií“). Na mimoriadnom zasadnutí Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci 28. marca Komisia v koordinácii s francúzskym predsedníctvom Rady predložila **desaťbodový plán** na intenzívnejšiu európsku koordináciu prijímania osôb utekajúcich pred vojnou na Ukrajine⁷. Tieto kľúčové dokumenty sa budú podľa potreby aktualizovať tak, aby odrážali meniace sa okolnosti, ako aj prípady, v ktorých sa ako užitočné ukážu doplňujúce usmernenia.

Osoby so štatútom dočasnej ochrany majú právo na prístup na trh práce EÚ, k odbornému vzdelávaniu a príprave a k vzdelávaniu dospelých. Komisia vo svojom oznámení z 23. marca vyzvala členské štáty, aby poskytli prístup na trh práce a rozšírili ustanovenia článku 12 smernice o dočasnej ochrane aj na osoby, ktorým sa poskytuje primeraná ochrana podľa vnútroštátneho práva, ako sa stanovuje v článku 2 ods. 2 vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2022/382 (ďalej len „primeraná ochrana podľa vnútroštátneho práva“). Komisia v tomto oznámení zároveň vyzýva členské štáty, aby v čo najväčšej možnej miere rozšírili ustanovenia týkajúce sa odborného vzdelávania a prípravy a vzdelávania dospelých podľa článku 14 smernice o dočasnej ochrane aj na osoby, ktorým je poskytovaná primeraná ochrana podľa vnútroštátneho práva. Toto oznámenie sa teda vzťahuje na osoby utekajúce pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, ktoré majú nárok na **dočasnú ochranu v zmysle smernice o dočasnej ochrane**, ako aj na osoby, ktoré majú nárok na **primeranú ochranu podľa vnútroštátneho práva**.

Komisia s využitím širokej škály kanálov komunikuje s vnútroštátnymi orgánmi, so sociálnymi a s ekonomickými partnermi, so zástupcami súkromného sektora, ako aj s organizáciami občianskej spoločnosti zapojenými do prijímania a integrácie tých, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine. **Platforma solidarity**⁸ koordinuje spoluprácu medzi členskými štátmi, napríklad v otázkach mapovania potrieb, zdrojov, prijímacích kapacít a presídľovania, pričom osobitnú pozornosť venuje potrebám najzraniteľnejších osôb, najmä detí. Komisia zriadila viacjazyčné **webové sídlo, ktoré poskytuje ľuďom utekajúcim pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine informácie o ich právach**, možnostiach, ako aj o postupoch, ktoré majú dodržať po príchode do EÚ⁹. Okrem toho sa má viacerými iniciatívami

pobytom na Ukrajine, ktorí sa nemôžu vrátiť (článok 2 ods. 3 vykonávacieho rozhodnutia Rady). Ako sa uvádza v operačných usmerneniach, dočasná ochrana zavedená vykonávacím rozhodnutím Rady trvá jeden rok od nadobudnutia účinnosti rozhodnutia, t. j. od 4. marca 2022 do 4. marca 2023, v súlade s článkom 4 ods. 1 smernice 2001/55/ES. Ak Rada počas tohto obdobia neprijme rozhodnutie na návrh Komisie o ukončení dočasnej ochrany, dočasná ochrana sa automaticky predĺži o šesť mesiacov, t. j. do 4. septembra 2023, a opäť o šesť mesiacov, t. j. do 4. marca 2024.

⁴ 2022/C 126 I/01.

⁵ COM(2022) 131 final.

⁶ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2022/554.

⁷ [Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci: desaťbodový plán \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-articles/2022/04/10/Pages/Rada-pre-spravodlivosť-a-vnútorné-veci-desaťbodový-plán-(europa.eu).aspx).

⁸ Zriadená Komisiou na základe článkov 24 až 27 smernice o dočasnej ochrane.

⁹ [Informácie pre ľudí utekajúcich pred vojnou na Ukrajine | Európska komisia \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-articles/2022/04/10/Pages/Informácie-pre-ľudí-utekajúcich-pred-vojnou-na-Ukrajine-Európska-komisia-(europa.eu).aspx).

na úrovni EÚ zaručiť, že členské štáty môžu v plnej miere využívať dostupné finančné prostriedky EÚ, najmä v rámci kohéznych opatrení na podporu utečencov v Európe (**iniciatíva CARE**)¹⁰.

Množstvo a rýchlosť príchodov do Únie sú bezprecedentné a vyžadujú si účinnú reakciu na všetkých úrovniach. Cieľom tohto dokumentu je poskytnúť členským štátom politické usmernenia, ktoré im pomôžu pri **začleňovaní ľudí prichádzajúcich z Ukrajiny do trhu práce**. Sú v ňom uvedené konkrétne opatrenia, ktoré môžu členské štáty prijať na základe skúseností a najlepších postupov získaných za posledné mesiace a od migračnej krízy v rokoch 2015 – 2016. Úspešná integrácia do trhu práce závisí aj od opatrení prijatých v iných oblastiach, ako sú napríklad prístup k ubytovaniu, zdravotnej starostlivosti (vrátane starostlivosti o duševné a reprodukčné zdravie), sociálnej ochrane a službám a v prípade rodičov aj prístup ku vzdelávaniu a k starostlivosti v ranom detstve a školskému vzdelávaniu. Opatrenia, ktoré Komisia podniká vo všetkých týchto oblastiach¹¹, sa navzájom dopĺňajú.

Členské štáty sa podnecujú vykonávať usmernenia uvedené v tomto oznámení v súlade so **zásadami Európskeho piliera sociálnych práv**¹², ktoré sú dôležité na zaručenie spravodlivých a dobre fungujúcich trhov práce a systémov sociálnej ochrany v Európe. Mnohé opatrenia zahrnuté do **akčného plánu pre integráciu a začlenenie na roky 2021 – 2027**¹³, ktorý vypracovala Komisia, majú osobitný význam pre ľudí utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine. Pozornosť by sa mala venovať aj **nediskriminácii** a osobitným citlivým miestam niektorých skupín, ktorým hrozí väčšie riziko diskriminácie, vrátane Rómov a osôb s menšinovým rasovým alebo etnickým pôvodom, osôb so zdravotným postihnutím a osôb z komunity LGBTIQ.

EÚ bude pokračovať v spolupráci s **ukrajinskými orgánmi** v snahe podporiť opatrenia, ktoré ľuďom utekajúcim pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine zaručia možnosť uplatniť si svoje práva. Osobitnú úlohu pri podpore tých, ktorí utekajú pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine, zohráva **ukrajinská diaspora v EÚ**.

2. PRÍSTUP NA TRH PRÁCE A K ODBORNEJ PRÍPRAVE

2.1. Zamestnanie a samostatná zárobková činnosť

Rýchly a efektívny **prístup na trh práce a s tým súvisiaca integrácia** majú zásadný význam najmä pre tých ľudí utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine, ktorí sú schopní a ochotní pracovať. Môžu tak vykonávať činnosti buď ako zamestnanci, alebo ako samostatne zárobkovo činné osoby, čo im zároveň umožňuje, aby boli finančne nezávislí, začali nový život

¹⁰ [Ukrajina: definitívne prijatie iniciatívy CARE | Európsky sociálny fond plus \(europa.eu\)](#).

¹¹ V týchto oblastiach sú prijímané aj ďalšie opatrenia – pozri napríklad iniciatívy na vykonávanie desaťbodového plánu vrátane iniciatívy „Bezpečné domovy“; v oblasti vzdelávania Komisia vypracovala [politické usmernenia na podporu začlenenia ukrajinských utečencov do vzdelávania: úvahy, hlavné zásady a postupy \(schooleducationgateway.eu\)](#).

¹² [Európsky pilier sociálnych práv | Európska komisia \(europa.eu\)](#).

¹³ COM(2020) 758 final.

a stali sa počas svojho pobytu v EÚ aktívnou súčasťou miestnej komunity. Ťažiť z toho budú môcť dotknutí ľudia aj EÚ a v neposlednom rade to môže prispieť k obnove Ukrajiny.

Osoby so štatútom dočasnej ochrany majú byť oprávnené vykonávať činnosti ako zamestnanci alebo samostatne zárobkovo činné osoby v súlade s pravidlami vzťahujúcimi sa na dané povolanie. Z dôvodu zásad politiky trhu práce môžu členské štáty uprednostniť občanov štátov Európskej únie, občanov štátov, ktoré sú viazané Dohodou o Európskom hospodárskom priestore a takisto štátnych príslušníkov tretích krajín s legálnym pobytom, ktorí poberajú dávky v nezamestnanosti. Použije sa všeobecné právo platné v členských štátoch uplatniteľné na odmeňovanie, prístup k systémom sociálneho zabezpečenia činností v zamestnaneckom pomere alebo samostatne zárobkových činností a iných podmienok zamestnanosti.

Komisia vo svojom oznámení z 23. marca odporúča, aby **členské štáty vykladali práva udelené smernicou o dočasnej ochrane na prístup na trh práce EÚ čo najširšie** a aby uplatňovali výnimky z voľného pohybu na vnútornom trhu len v riadne odôvodnených prípadoch. Komisia podporuje členské štáty v tom, aby takýto prístup na svoj trh práce poskytli aj osobám so štatútom primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva. V odporúčaní o uznávaní kvalifikácií Komisia zároveň odporučila, aby **členské štáty nezaviedli ani neponechali v platnosti žiadnu povinnosť podnikov preukazovať, že pred prijatím osoby so štatútom dočasnej ochrany nemohli zamestnať štátneho príslušníka EÚ.**

Rovnako dôležité je **zabraňovať vykorisťovaniu a nedeklarovanej práci**. Európsky orgán práce podporuje výmenu najlepších postupov cez svoju platformu boja proti nedeklarovanej práci¹⁴ v snahe bojovať proti možnému zneužívaniu alebo pracovnému vykorisťovaniu. V posledných rokoch sa na platforme presadzuje komplexný prístup, v ktorom sa spájajú preventívne opatrenia (napr. zvyšovanie povedomia a poskytovanie informácií) a ukládanie sankcií po inšpekciách na pracovisku¹⁵.

Verejné služby zamestnanosti zohrávajú kľúčovú úlohu pri začleňovaní ľudí do trhu práce, poskytujú informácie prichádzajúcim osobám a vystupujú ako sprostredkovatelia medzi uchádzačmi o zamestnanie a zamestnávateľmi. Spolupracujú a koordinujú opatrenia s ostatnými zainteresovanými stranami, ako sú iné orgány štátnej správy, obce, sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti vrátane organizácií migrantov a ukrajinskej diaspóry s úmyslom zabezpečiť včasnú a cieleňú podporu. Verejné služby zamestnanosti sú tiež kľúčovými poskytovateľmi služieb EURES¹⁶, z ktorých niektoré môžu využívať aj ľudia utekajúci pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine. Komisia je pripravená ešte viac uľahčiť výmenu a spoluprácu v týchto otázkach využitím **Európskej siete verejných služieb zamestnanosti**.

¹⁴ [Európska platforma boja proti nedeklarovanej práci | Európsky orgán práce \(europa.eu\)](#).

¹⁵ Z ESF boli financované aj takéto projekty, pozri napr. [Integrazione migranti Progetto PIU' SUPREME \(lavoro.gov.it\)](#).

¹⁶ [EURES \(europa.eu\) je európska sieť spolupráce služieb zamestnanosti, ktorej cieľom je uľahčovať voľný pohyb pracovníkov](#). Pozri najmä časť „Život a práca“.

Prieskum verejných služieb zamestnanosti:

V marci 2022 spustila Komisia prieskum medzi verejnými službami zamestnanosti, z ktorého vyplynulo, že príslušné procesy rýchlo upravili do podoby online informácií vo viacerých jazykoch (v niektorých prípadoch aj v ukrajinčine) a angažovali špeciálnych poradcov. V niektorých krajinách zriadili verejné služby zamestnanosti špecializované pobočky pre uchádzačov o zamestnanie utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine, ktoré v niektorých prípadoch propagujú pracovné ponuky osobitne zamerané na nich. Niektoré verejné služby zamestnanosti sa už zapojili do tzv. uvítacích centier a služieb a iné do spoločných skupín pomoci v núdzi alebo pracovných skupín pre ľudí utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine. Mnohé verejné služby zamestnanosti získali v posledných rokoch početné skúsenosti s registráciou, profilovaním a podporou integrácie žiadateľov o azyl a utečencov do trhu práce, a preto sú podporované, aby spolupracovali a vymieňali si osvedčené postupy na Európskej sieti verejných služieb zamestnanosti.

Komisia spolupracuje aj so sociálnymi a s ekonomickými partnermi v rámci **Európskeho partnerstva pre integráciu**¹⁷ v snahe urýchliť pokrok v začleňovaní ľudí utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine do trhu práce. Členské štáty sa vyzývajú k tomu, aby aj na vnútroštátnej úrovni prijali prístup založený na účasti viacerých zainteresovaných strán s ekonomickými a so sociálnymi partnermi, keďže práve oni sú kľúčom k zabezpečeniu potrebnej podpory a efektívneho vytvárania a dostupnosti príležitostí na zamestnanie a samostatnú zárobkovú činnosť.

➔ Komisia žiada členské štáty, aby pri prijímaní opatrení týkajúcich sa prístupu k zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti zabezpečili:

- **Sprístupnenie informácií:**
 - **O možnostiach podpory ľudí utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine.** Je to nad rámec zákonnej povinnosti poskytnúť týmto ľuďom informácie o ich právach a týka sa to informácií o podpore, ako sú kariérne poradenstvo, poradenstvo, mentorstvo, ochrana pred diskrimináciou (najmä počas tehotenstva a ranej výchovy dieťaťa)

¹⁷ [Európske partnerstvo pre integráciu \(europa.eu\)](https://europa.eu/european-council/en/partners): partnerstvo zahŕňa Európsku komisiu a päť združení sociálnych a ekonomických partnerov (ETUC, Business Europe, SME United, CEEP, Eurochambres). Od založenia partnerstva v roku 2017 prijali sociálni a ekonomickí partneri širokú škálu opatrení v oblasti integrácie do trhu práce vo viac ako 20 krajinách EÚ. Európska komisia spolufinancovala niekoľko inovačných [projektov](#), ktoré majú pomôcť utečencom a iným migrantom s integráciou do trhu práce. Komisia spolupracuje so sociálnymi a s ekonomickými partnermi na posilnení európskeho partnerstva pre integráciu a rozšírení integrácie do trhu práce aj na ľudí utekajúcich pred inváziou Ruska na Ukrajinu.

a opatrenia na zabezpečenie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom. Ide o informácie, ktoré by sa mohli stať súčasťou dokumentu poskytovaného v súlade článkom 9 smernice o dočasnej ochrane (v ideálnom prípade v jazyku príjemcu) a takisto by mohli byť sprístupnené na špecializovaných webových sídlach, aplikáciách alebo inzerátoch. Členské štáty sa vyzývajú, aby podobný dokument a súbor informácií sprístupnili aj tým, ktorí majú nárok na primeranú ochranu podľa vnútroštátneho práva.

- O právach osôb so štatútom dočasnej ochrany a so štatútom primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva využívať služby **stredísk integračných služieb, miestnych orgánov, inštitúcií sociálneho zabezpečenia, potenciálnych zamestnávateľov a sociálnych partnerov**. To je možné dosiahnuť informačnými a školiacimi stretnutiami a podnecovaním ich účasti na iniciatívach na úrovni EÚ, ako je Pakt o zručnostiach¹⁸.
- **Uľahčenie integrácie do trhu práce** osobám so štatútom dočasnej ochrany a v relevantných prípadoch aj so štatútom primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva:
 - Podnecovaním osôb prichádzajúcich do EÚ, aby sa **čo najskôr prihlásili do miestnych verejných služieb zamestnanosti**, napr. tým, že túto informáciu dostanú hneď po príchode alebo v rámci uvítacích centier a služieb.
 - Zohľadnením **potrieb ľudí utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine** v činnostiach vnútroštátnych orgánov a verejných služieb zamestnanosti:
 - Zameraním sa v prvom rade na **povolania, v ktorých môžu osoby so štatútom dočasnej ochrany a so štatútom primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva podporovať iných ľudí utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine** (napr. lekári, zdravotné sestry, učitelia a školitelia, pracovníci v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, poradcovia na trhu práce, ako aj v kanceláriách verejných služieb zamestnanosti). To by sa dalo zabezpečiť znížením prekážok v prístupe k takýmto povolaniam a spoluprácou s ukrajinskými orgánmi a ukrajinskou diasporou.
 - Osobitným zameraním sa na **prístup žien na trh práce** a na prioritné riešenie potrieb žien s deťmi, a to aj pokiaľ ide o práva ich detí na prístup k vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve a v školách, aby sa mohli venovať svojim pracovným príležitostiam.

¹⁸

[Pakt o zručnostiach](#) je modelom spoločnej účasti na rozvoji zručností v Európe. Komisia mobilizuje zainteresované strany zapojené do paktu v snahe ponúknuť konkrétne príležitosti na odbornú prípravu a zamestnanie tým, ktorí utekajú pred inváziou Ruska na Ukrajinu.

- Podporovaním umiestňovania ľudí do odvetví a povolání, v ktorých je **nedostatok pracovných síl na trhu práce** v hostiteľských členských štátoch. **Analýza strediska Cedefop týkajúca sa voľných pracovných miest v Európe**¹⁹ môže členským štátom pomôcť zistiť, ktoré zručnosti a v akých odvetviach sú žiadané, a to aj na regionálnej úrovni. S identifikáciou potrieb môže členským štátom pomôcť aj správa Európskeho orgánu práce o povolaniach s nedostatkom a nadbytkom uchádzačov²⁰.
- **Zvyšovaním povedomia o rozmanitosti na pracovisku a poskytovaním kurzov občianskej/sociálno-kultúrnej orientácie** zameraných na potreby konkrétnych skupín (napr. žien, osôb so zdravotným postihnutím, menším atď.) a informovaním o právach na nediskrimináciu, ako aj o tom, čo robiť v prípade porušenia týchto práv.
- Posilnenie podporného rámca pre prístup k **zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti**:
 - **Poskytovaním podpory pre zamestnávateľov** prijímajúcich ľudí utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine a **príspevkov na zakladanie startupov**. Integrované úsilie môžu podporiť aj podniky a siete **sociálneho hospodárstva**.
 - **Otvorením programov podpory v podnikaní** aj pre ľudí utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine, ako sú odborná príprava, mentorstvo, koučing a podpora vytvárania sietí kontaktov, ako aj mikrofinancovanie alebo kombinácia finančných a nefinančných podporných opatrení. Na tento účel môže slúžiť **nástroj na lepšiu politiku podnikania**²¹.
 - **Propagovaním európskych programov na podporu podnikania**, ako sú Erasmus pre mladých podnikateľov²² a sieť Enterprise Europe Network²³.

¹⁹ [Skills-OVATE | CEDEFOP \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/skills-ovate/).

²⁰ [Analýza povolaní s nedostatkom a nadbytkom uchádzačov z roku 2021 | Európsky orgán práce \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

²¹ [Domovská stránka | Nástroj na lepšiu politiku podnikania](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1): vyvinutý Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a Komisiou ako online nástroj určený pre tvorcov politik a iné zainteresované strany na miestnej, regionálnej a celoštátnej úrovni, ktoré chcú preskúmať, ako môže verejná politika: podporovať mladých ľudí, ženy, migrantov a nezamestnaných pri zakladaní podnikov a v samostatnej zárobkovej činnosti; podporovať rozvoj sociálnych podnikov.

²² [Erasmus pre mladých podnikateľov \(erasmus-entrepreneurs.eu\)](https://ec.europa.eu/erasmus-entrepreneurs/): pomáha európskym podnikateľom, ktorí majú záujem získať zručnosti potrebné na začatie a/alebo úspešné prevádzkovanie malého podniku v Európe.

²³ [Enterprise Europe Network \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/enterprise/): pomáha podnikom inovovať a rásť v medzinárodnom meradle. Ide o najväčšiu sieť podpory malých a stredných podnikov (MSP) na svete.

- **Zabezpečenie najširšieho možného prístupu na trh práce** osobám so zárobkovou a samostatne zárobkovou činnosťou:
 - **Riešením rizika vykorisťovania a nedeklarovanej práce²⁴**, a to zabezpečením spolupráce medzi rôznymi aktérmi vrátane orgánov presadzovania práva a inšpektorátov práce v súlade s holistickým prístupom podporovaným v posledných rokoch platformou boja proti nedeklarovanej práci, stratégiou EÚ na boj proti obchodovaniu s ľuďmi (2021 – 2025)²⁵ a spoločným plánom boja proti obchodovaniu s ľuďmi v snahe riešiť riziká obchodovania s ľuďmi a podporovať potenciálne obeť spomedzi tých, ktorí utekajú pred vojnou na Ukrajine²⁶.
 - **Nevyužitím možnosti podľa článku 12 smernice o dočasnej ochrane uprednostniť v prístupe na trh práce štátnych príslušníkov EÚ a štátnych príslušníkov štátov viazaných Dohodou o Európskom hospodárskom priestore alebo štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom, ktorí poberajú dávky v nezamestnanosti.**
 - Zabezpečením toho, aby opatrenia na trhu práce **vždy zohľadňovali aj osoby so zdravotným postihnutím**, a to zaručením prístupu k informáciám a službám v súlade so zásadou 17 Európskeho piliera sociálnych práv a záväzkami vyplývajúcimi z Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD).

Príklady relevantných projektov financovaných EÚ

Projekty financované EÚ²⁷ môžu slúžiť ako inšpirácia a príklad osvedčených postupov. Napríklad **programy „zrýchlenej“ integrácie** s dvojitém zameraním na jazyk a odbornú prípravu na pracovisku sa ukázali ako mimoriadne účinné pri integrácii žiadateľov o azyl a utečencov.

²⁴ Pozri napríklad [Oznámenie o včasnom varovaní – vojna na Ukrajine: príchod utečencov z Ukrajiny do EÚ, ktorí čelia riziku vykorisťovania v rámci obchodovania s ľuďmi | Europol \(europa.eu\)](#).

²⁵ COM(2021) 171 final.

²⁶ Nový plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi na ochranu ľudí utekajúcich pred vojnou na Ukrajine (europa.eu).

²⁷ Príklady projektov nájdete: na webovom sídle [ESF](#), [webovom sídle ESF+](#) a na [Európskom webovom sídle o integrácii](#). Najnovšie príklady osvedčených postupov v oblasti integrácie utečencov a migrantov sú zhrnuté v záverečných a tematických správach z konferencií o vzájomnom učení z rokov [2021](#), [2020](#) a 2019.

Podpora príležitostí pracujúcich utečencov (FORWORK)²⁸ je pilotný projekt financovaný z programu Európskej únie v oblasti zamestnanosti a sociálnej inovácie (EaSI) a zameraný na začleňovanie žiadateľov o azyl a utečencov do trhu práce v záchytných centrách v Piemonte (Taliansko) a Albánsku. Projekt ponúka hodnotenie zručností a rodovo špecifické mentorské služby v kombinácii s jazykovou a odbornou prípravou s cieľom vypracovať individuálny plán integrácie.

Ďalším pilotným projektom financovaným z programu EaSI je **Fast track action boost (FAB)**²⁹, ktorý bol zameraný na prístup mestských samospráv k možnostiam zrýchlenej integrácie utečencov a ich rodín do trhu práce s osobitným dôrazom na utečenky. V rámci tohto partnerstva došlo k spojeniu Belehradu, Berlína, Madridu, Milána, Štokholmu a Viedne.

Úspešným príkladom partnerstiev viacerých zainteresovaných strán je projekt **Labour INT**³⁰, ktorý podporuje viacúrovňové možnosti integrácie (od príchodu do krajiny až po príchod na pracovisko, a to vrátane vzdelávania, odbornej prípravy a umiestnenia do zamestnania) pre žiadateľov o azyl a utečencov s ohľadom na záujem a kapacity podnikov, priemyselných a obchodných komôr, odborových zväzov a združení migrantov.

K príkladom projektov financovaných z ESF a zameraných na začleňovanie utečieniek do trhu práce patria **Stark im Beruf**³¹ (Nemecko) pre matky s migrantským pôvodom, **Mirjam**³² pre ženy prichádzajúce do Švédska a **CIAO**³³ (Luxembursko) pre ženy s migrantským pôvodom.

2.2. Mapovanie zručností a rýchle uznávanie kvalifikácií

Aby sa osoby so štatútom dočasnej ochrany a so štatútom primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva mohli rýchlo začleniť do trhu práce, musia byť schopné **preukázať, aké zručnosti a kvalifikácie majú**. Viacero členských štátov zavádza postupy na posúdenie rovnocennosti štúdiá a kvalifikácií, ak je k dispozícii potrebná dokumentácia, a ak nie, na validáciu zručností a predchádzajúceho vzdelania a praxe (napr. na základe testov, posúdenia praktických zručností alebo preukázania zručností, pohovorov alebo online sebahodnotenia). Je dôležité, aby tieto opatrenia nevytvárali zbytočné prekážky brániace efektívnemu prístupu na trh práce, napríklad vrátane jazykových požiadaviek.

²⁸ [Forwork.](#)

²⁹ [FAB.](#)

³⁰ [Labour-INT.](#)

³¹ [Stark im Beruf.](#)

³² [Mirjam.](#)

³³ [CIAO.](#)

Na prístup k regulovaným povolaniam, ako sú rôzne skupiny zdravotníckych a pedagogických profesií, je zvyčajne potrebné posúdenie a formálne uznanie zahraničnej kvalifikácie. V odporúčaní o uznávaní kvalifikácií sa uvádzajú usmernenia a praktické rady na zabezpečenie rýchleho, spravodlivého a flexibilného procesu uznávania, pričom sa v ňom ešte viac zdôrazňuje význam uľahčovania akademického uznávania, napr. univerzitných diplomov. Väčšina vzdelávacích programov vrátane vzdelávania alebo osvedčení založených na potrebách trhu práce alebo potrebách zamestnávateľov sa však nespája s regulovanými povolaniami. Navyše mnoho ľudí môže mať aj zručnosti získané formou pracovnej skúsenosti, podnikania alebo v iných oblastiach, ako je napríklad dobrovoľnícka činnosť. Tieto zručnosti môžu byť na trhu práce veľmi cenné, no hrozí, že zostanú neuznané a nedocenené.

Komisia ponúka koncovým používateľom a sprostredkovateľom niekoľko nástrojov zameraných na zručnosti, ako je napríklad **nástroj na stanovenie profilu zručností štátnych príslušníkov tretích krajín**³⁴, ktorý je v súčasnosti dostupný aj v ukrajinčine. Tento nástroj môže slúžiť ako podpora ukrajinsky hovoriacich uchádzačov o zamestnanie a tých, ktorí chcú pokračovať v odbornej príprave a štúdiu. Zabezpečuje mapovanie zručností a zhromažďovanie dokladov o kvalifikáciách a praxi v rámci štruktúrovaného pohovoru. **Európska klasifikácia zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolání (ESCO)**³⁵ bude od júna k dispozícii aj v ukrajinčine s cieľom uľahčiť používanie nástroja na profilovanie zručností a podobných nástrojov používaných v súkromnej sfére. Koncom apríla 2022 bolo v ukrajinčine sprístupnené **ePortfolio Europassu**³⁶. Komisia je zároveň v procese spustenia **pilotnej iniciatívy Okruh talentov EÚ**³⁷ v rámci pilotného rozvoja celoeurópskeho webového portálu, ktorý umožní utečencom z Ukrajiny zaregistrovať svoje zručnosti a záujem o nájdenie zamestnania, čím sa uľahčí mapovanie zručností dostupných v tejto komunite a potenciálnych zhôd s potrebami zamestnávateľov. Návrh pilotného projektu napreduje v rámci diskusie s členskými štátmi a kľúčovými zainteresovanými stranami.

S cieľom zabezpečiť, aby zamestnávateľa a poskytovatelia vzdelávania a odbornej prípravy za hranicami lepšie porozumeli ukrajinským kvalifikáciám, Komisia nadviazala spoluprácu s Európskou nadáciou pre odborné vzdelávanie (ETF), ukrajinskými orgánmi³⁸ a členskými štátmi EÚ v snahe porovnať **ukrajinský národný kvalifikačný rámec s európskym kvalifikačným rámcom (EKR)**. ETF zriadila **stredisko zdrojov**³⁹, ktoré má pomáhať ľuďom

³⁴ [Profil zručností \(europa.eu\)](#): tento viacjazyčný nástroj je určený pre organizácie, ktoré poskytujú pomoc štátnym príslušníkom tretích krajín. Pomáha pri mapovaní zručností, kvalifikácií a pracovných skúseností príslušníkov tretích krajín a pri poskytovaní personalizovaného poradenstva, pokiaľ ide o ďalšie kroky, napr. nechať si uznať diplomy, potvrdiť zručnosti, pokračovať v odbornej príprave alebo využiť služby na podporu zamestnanosti.

³⁵ [Domovská stránka \(europa.eu\)](#): ESCO je viacjazyčná Európska klasifikácia zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolání. Funguje ako slovník, ktorý opisuje, identifikuje a kategorizuje odborné povolania a zručnosti relevantné pre trh práce EÚ, ako aj pre vzdelávanie a odbornú prípravu.

³⁶ [Domov | Europass](#): ide o súbor online nástrojov, ktoré pomáhajú pri vytváraní životopisov a motivačných listov a zároveň pomáhajú používateľom nájsť si prácu a kurzy v EÚ.

³⁷ Kroky na začatie pilotného projektu sa uvádzajú v oznámení Komisie s názvom Získavanie zručností a prilákanie talentov do EÚ, 27. apríla 2022 [COM(2022) 657 final].

³⁸ Napríklad ministerstvo školstva, Národná kvalifikačná agentúra, Národná agentúra pre zabezpečenie kvality vysokoškolského vzdelávania, stredisko ENIC-NARIC.

³⁹ [Informácie o vzdelávaní a práci pre Ukrajincov a krajiny EÚ | ETF \(europa.eu\)](#).

utekajúcim pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine s informáciami o tom, ako pokračovať vo vzdelávaní a v odbornej príprave a hľadať si pomoc pri uznávaní kvalifikácií, ako aj ďalším, ktorí potrebujú pomoc pri ich výklade. Komisia takisto skúma potenciál **európskych digitálnych potvrdení pre vzdelávanie** s cieľom nanovo vydať diplomy v digitálnom formáte tým, ktorí utiekli pred vojnou a nemajú potrebné dokumenty.

➔ Komisia vyzýva členské štáty, aby pri prijímaní opatrení týkajúcich sa mapovania a uznávania zručností a kvalifikácií:

- **zabezpečili, aby zručnosti a kvalifikácie ľudí bolo možné podľa potreby oceniť, posúdiť a rýchlo uznať bez ohľadu na dostupnosť príslušnej dokumentácie**, napr. formou podpory pri príprave životopisov, testovaní zručností a získavaní chýbajúcich kvalifikácií. Spolupráca medzi verejnými službami zamestnanosti, sociálnymi partnermi, inštitúciami zodpovednými za potvrdzovanie a uznávanie kvalifikácií, ako sú národné informačné centrá pre akademické uznávanie⁴⁰, ako aj s ukrajinskými orgánmi, je nevyhnutná na podporu rýchleho, bezplatného a jednoduchého mapovania a uznávania zručností a kvalifikácií a na zabezpečenie toho, aby boli informácie o týchto možnostiach skutočne dostupné osobám, ktoré utiekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine,
- nabádali útvary zodpovedné za posudzovanie a uznávanie predchádzajúcej praxe a vzdelávania vrátane neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, aby **proaktívne spolupracovali s ľuďmi utekajúcimi pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine** a s organizáciami, ktoré ich podporujú, s cieľom zabezpečiť, aby podporu pri identifikácii a mapovaní ich zručností získali ľudia zo všetkých pracovných oblastí.

Príklady príslušných projektov financovaných z prostriedkov EÚ

⁴⁰

Enic-Naric: sieť ENIC-NARIC (Európska sieť národných informačných centier pre akademické uznávanie a mobilitu a národných informačných centier pre akademické uznávanie v Európskej únii) vyvinula v rámci programu Erasmus+ projekt Q-entry, čo je databáza, ktorá zahŕňa členské štáty a krajiny mimo EÚ a poskytuje informácie o kvalifikáciách po ukončení školskej dochádzky, ktoré umožňujú prístup k vysokoškolskému vzdelávaniu.

V Belgicku (vo Valónsku) môžu „**strediská na potvrdzovanie zručností**“⁴¹ podporované z prostriedkov ESF pomôcť ľuďom s odbornými skúsenosťami, ktorí utekajú pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine, nechať si oficiálne a bezplatne potvrdiť svoje zručnosti. Oficiálne uznanie pomáha preukázať zručnosti zamestnávateľovi, pokračovať v prerušenej odbornej príprave alebo získať prístup k povolaniu.

2.3. Počiatkové odborné vzdelávanie a príprava

Komisia spolupracuje s Európskou nadáciou pre odborné vzdelávanie s cieľom podporiť **pokračovanie vzdelávania študentov OVP prostredníctvom online prostriedkov**. Európska nadácia pre odborné vzdelávanie spolupracuje s ukrajinskými orgánmi a inými partnermi najmä na identifikácii a zhromažďovaní online vzdelávacieho obsahu a zdrojov odbornej prípravy, ako sú mikrokurzy a krátke odborné moduly z členských štátov a partnerských krajín, ktoré by sa mohli šíriť vo veľkom rozsahu s cieľom poskytnúť vysídleným vzdelávajúcim sa osobám z Ukrajiny príležitosti na vzdelávanie, vďaka ktorým by získali osobitné kompetencie a mikrocertifikáty v oblasti OVP.

Prieskum o opatreniach v oblasti OVP

S cieľom získať informácie o opatreniach v oblasti OVP, ktoré sa doteraz prijali v členských štátoch, a podporiť výmenu osvedčených postupov Komisia v marci 2022 začala **prieskum** medzi členmi Poradného výboru pre odbornú prípravu, generálnymi riaditeľmi pre odborné vzdelávanie a prípravu, európskymi združeniami poskytovateľov OVP a členmi Paktu o zručnostiach (podniky, združenia, obchodné komory, poskytovatelia odbornej prípravy a iní).

Na základe predbežných výsledkov⁴² vidno prehľad doterajších opatrení členských štátov a príklady osvedčených postupov, ktoré môžu byť inšpiráciou pre ostatných. Patria medzi ne zrýchlené postupy, rovnocennosť štúdia a postupov potvrdzovania, individuálne plány, mentorstvo a poradenstvo, učenie sa prácou a prípravné kurzy vrátane jazykových a interpersonálnych zručností.

⁴¹ [CVDC | Site de la validation des compétences \(validationdescompetences.be\)](https://validationdescompetences.be/).

⁴² [Predbežné výsledky: Prieskum o integrácii ukrajinských utečencov do odborného vzdelávania a prípravy \(OVP\) – zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie – Európska komisia \(europa.eu\)](#).

➔ Komisia vyzýva členské štáty, aby:

- **zabezpečili rýchly prístup k počiatočnému OVP vrátane učňovskej prípravy** a v spolupráci so sociálnymi a s ekonomickými partnermi **rozšírili poskytovanie kvalitných príležitostí na učenie sa prácou a učňovskú prípravu** v súlade so zásadami európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu⁴³, a to aj pokiaľ ide o odmeňovanie,
- **podporovali poskytovateľov OVP** prostredníctvom dodatočného financovania, väčšej flexibility pri prispôsobovaní programov odbornej prípravy potrebám vzdelávajúcich sa osôb, ktoré utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, a **zvážením zamestnania osôb so štatútom dočasnej ochrany alebo so štatútom primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva, ktoré sú učiteľmi a školiteľmi odborného vzdelávania,**
- **uznávali predchádzajúce vzdelávacie skúsenosti a kvalifikácie** pomocou existujúcich validačných procesov na správne pridelenie konkrétnych vzdelávacích dráh a aby zapájali sociálnych a ekonomických partnerov, ktorí by pomohli mladým študentom z Ukrajiny absolvovať odbornú skúšku a získať tak odborné osvedčenia založené na kompetenciách,
- **preskúmali možnosti predĺženia prebiehajúcich pobytov zameraných na mobilitu v rámci programu Erasmus+,** pokiaľ ide o ukrajinských študentov odborného vzdelávania, ktorí sa nemôžu vrátiť domov a ktorí môžu požiadať o dočasnú ochranu.

Príklady príslušných projektov financovaných z prostriedkov EÚ

Vďaka bukureštskému projektu First Room spolufinancovanému z prostriedkov ESF poskytuje **odborná škola Concordia**⁴⁴ odbornú prípravu a poradenské služby na podporu sociálnej integrácie detí a mladých ľudí, ktorí nedávno patrili do systémov štátnej ochrany. Táto odborná škola zabezpečuje certifikáciu ich kompetencií a poskytuje pracovnú a profesijnú orientáciu. Integrované služby podporujú aj mladých ľudí, ktorí opustili systém, a to vďaka prenájmu ubytovania a dostupných izieb v tranzitnom centre Concordia. V súčasnosti podporuje aj ľudí, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine.

⁴³ Odporúčanie Rady 2018/C 153/01.

⁴⁴ [Komisár Schmit si bol pozrieť projekty financované z ESF v Rumunsku na podporu utečencov z Ukrajiny | Európsky sociálny fond plus \(europa.eu\).](https://ec.europa.eu/easf/en/commissioner-schmit-wants-see-esf-projects-financed-in-rumunian-aid-to-ukrainian-refugees)

2.4. Možnosti zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie pre dospelých na uľahčenie prístupu na trh práce

Osobám so štatútom dočasnej ochrany sa musí poskytnúť **prístup k možnostiam vzdelávania dospelých, k odbornej príprave a praktickým skúsenostiam na pracovisku**. Praktická odborná príprava na pracovisku sa ukázala pri integrácii migrantov a utečencov ako veľmi účinná. Okrem toho zlepšenie mäkkých a tvrdých zručností (vrátane podnikateľských zručností, osobného rozvoja a počítačovej gramotnosti), najmä **jazykovej odbornej prípravy** (aj prostredníctvom činností na pracovisku), je základným prvkom úspešného zapojenia sa do trhu práce a spoločnosti (aj z hľadiska informovanosti migrantov a požívania ich práv). Navyše tým, že dnes členské štáty investujú do zručností ľudí utekajúcich pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, môžu významne prispieť k budúcej obnove Ukrajiny.

➔ Komisia vyzýva členské štáty, aby pri prijímaní opatrení týkajúcich sa vzdelávania a odbornej prípravy:

- **čo najrýchlejšie poskytnú príjemcom ciele príležitosti na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu, odborné vzdelávanie a prípravu a/alebo praktické skúsenosti na pracovisku** s prihliadnutím na potreby osobitných skupín (napr. žien, osôb so zdravotným postihnutím, menšín) a podporovali ich pri efektívnom využívaní takýchto príležitostí. Členské štáty sa vyzývajú na spoluprácu s poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, so sociálnymi a s ekonomickými partnermi a so súkromným sektorom s cieľom zabezpečiť, aby boli tieto príležitosti v súlade s potrebami trhu práce a reagovali na medzery v zručnostiach,
- **zabezpečovali podporné opatrenia a osvetu, ktoré by im uľahčili využívanie príležitostí na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu**, vrátane pomoci pri identifikácii vhodných programov a finančnej podpory (ako sú poukazy na odbornú prípravu a individuálne vzdelávacie účty).

Príklady príslušných projektov financovaných z prostriedkov EÚ

Centrum zručností Omnia⁴⁵ (Fínsko) s podporou programu ERASMUS+ poskytuje služby prisťahovalcom v Espoo s cieľom zvýšiť ich odborné zručnosti a podporiť zamestnanosť. Okrem iného organizuje odbornú prípravu, koučing, poradenstvo a poskytuje kurzy finčiny.

Projekt **Kvalifikácia na začlenenie v Brémach**⁴⁶ (Nemecko) financovaný z prostriedkov ESF sa zameriava na prístup k vzdelávaniu a vytváraniu ciest k získaniu zamestnania pre prisťahovalcov vo veku od 18 do 26 rokov, a to aj prostredníctvom intenzívnych jazykových kurzov. Tento projekt, ktorý vedie Červený kríž, už teraz poskytuje podporu mladým ľuďom, ktorí utekajú pred vojnou na Ukrajine.

2.5. Poskytovanie príležitostí dospelým na dokončenie ich vzdelania

Členské štáty môžu **dospelým osobám so štatútom dočasnej ochrany poskytnúť prístup k systému všeobecného vzdelávania**. To môže byť užitočné pre ľudí, ktorí nemohli dokončiť formálne počiatočné vzdelávanie a získať vyššiu sekundárnu kvalifikáciu, alebo ak vysokoškolské štúdium muselo byť prerušené v dôsledku invázie, alebo pre ľudí, ktorí nemali príležitosť prejsť na vysokoškolské vzdelávanie. Z tohto úsilia budú mať prospech nielen dotknuté osoby, ale aj EÚ a napokon aj Ukrajina.

➔ Komisia vyzýva členské štáty, aby pri prijímaní vnútroštátnych opatrení týkajúcich sa dokončenia vzdelávania dospelých:

- **poskytovali dospelým, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, príležitosti na prístup k všeobecnému vzdelávaniu, a to aj prostredníctvom druhej šance na vzdelávanie.** Tieto príležitosti by mali byť flexibilné a ciele, pričom by sa mali zohľadňovať potreby osôb so štatútom dočasnej ochrany a so štatútom primeranej ochrany podľa vnútroštátneho práva. Členské štáty sa preto vyzývajú na spoluprácu so zainteresovanými stranami vrátane občianskej spoločnosti a komunitného prostredia s cieľom podporiť jednotlivcov, aby tieto príležitosti skutočne využívali,
- **sprístupňovali príležitosti pre dospelých, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine a ktorí majú záujem o zápis do inštitúcií vysokoškolského vzdelávania,** aby mohli dokončiť už začaté štúdium alebo začať nové programy. Na tento účel môžu členské štáty nabádať a podporovať inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, aby ich zapísali alebo im umožnili

⁴⁵ [Podpora a odborná príprava prisťahovalcov v centre zručností Omnia | Omnia.](#)

⁴⁶ [Vytváranie ciest k získaniu zamestnania pre prisťahovalcov prostredníctvom jazykového vzdelávania | Európsky sociálny fond plus \(europa.eu\).](#)

pokračovať v štúdiu na diaľku, napríklad aj prostredníctvom podpory spolupráce medzi inštitúciami vysokoškolského vzdelávania v EÚ a na Ukrajine, a to aj v záujme uľahčenia prípadného opätovného začlenenia do ukrajinského vzdelávacieho systému,

- **poskytovali prístup k infraštruktúre, ako sú napríklad skúšobné strediská a IT vybavenie, a spolupracovali s ukrajinskými orgánmi s cieľom umožniť vysídleným osobám absolvovať prijímacie skúšky na získanie prístupu k ukrajinskému vysokoškolskému vzdelávaniu.**

3. PODPORA Z FONDŮV EÚ

Opatrenia uvedené v tomto oznámení možno podporiť z rôznych fondov a iniciatív EÚ. Nedávne zmeny existujúcich nariadení boli zamerané na nevyčerpané finančné prostriedky v programovom období 2014 – 2020, najmä z Európskeho sociálneho fondu (ESF), Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD) a Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF).

Iniciatíva CARE („Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe“) sa prostredníctvom zmeny nariadení, ktorými sa riadia fondy⁴⁷, zameriava na poskytovanie väčšej flexibility členským štátom pri rýchlej mobilizácii kohéznych fondov EÚ bez toho, aby sa zmenil ich rozsah pôsobnosti.

Iniciatíva CARE

Hlavné zmeny zavedené nariadením o iniciatíve CARE sú:

- podpora operácií zameraných na riešenie krízy na Ukrajine od 24. februára 2022, a to aj v prípade žiadostí predložených po uvedenom dátume,
- členské štáty môžu využívať ESF alebo EFRR na podporu akcií oprávnených na podporu z iného fondu bez akýchkoľvek obmedzení. Napríklad zdroje EFRR vyčlenené na projekty v oblasti infraštruktúry sa môžu prerozdeliť na sociálne začlenenie, starostlivosť a vzdelávanie v záujme opatrení typicky financovaných z ESF, a naopak, zdroje ESF sa môžu použiť na financovanie

⁴⁷

Nariadenie (EÚ) č. 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde, a nariadenie (EÚ) č. 223/2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby.

vybavenia a infraštruktúry pre utečencov, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine,

- členské štáty môžu využiť 100 % refundáciu výdavkov vykázaných Komisii do 30. júna 2022⁴⁸,
- okrem toho členské štáty môžu na riešenie krízy vyčleniť aj svoje prostriedky pridelené v rámci REACT-EU (celkovo až 10 miliárd EUR),
- členské štáty dostali v rámci REACT-EU dodatočné predbežné financovanie vo výške 3,5 miliardy EUR (z čoho mali prospech najmä tie členské štáty, ktoré prijali najviac ľudí utekajúcich pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine⁴⁹),
- členské štáty si môžu uplatniť nové jednotkové náklady vo výške 40 EUR týždenne na osobu, čo pomôže zabezpečiť okamžitú úľavu a zároveň zjednoduší pravidlá vykazovania výdavkov⁵⁰.

Nariadením (EÚ) 2022/585 prijatým 6. apríla⁵¹ sa predlžuje obdobie vykonávania Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) a Fondu pre vnútornú bezpečnosť (ISF) – hranice, víza a ISF – polícia o jeden rok (do júna 2024) a uvoľňujú sa finančné prostriedky z AMIF na roky 2014 – 2020, ktoré boli predtým vyčlenené na osobitné účely.

⁴⁸ Za účtovné obdobie, ktoré sa začína 1. júla 2021 a končí 30. júna 2022.

⁴⁹ Zvýšenie počiatočného predbežného financovania z REACT-EU z 11 % na 15 % pre všetky členské štáty a na 45 % v prípade členských štátov v prvej línii (HU, PL, RO, SK) a členských štátov s najvyšším počtom prichádzajúcich ľudí na počet obyvateľov (k 23. marcu predstavovali tieto prichádzajúce osoby viac ako 1 % ich obyvateľstva: AT, BG, CZ, EE, LT).

⁵⁰ [Ukrajina: zjednodušenie a urýchlenie využívania prostriedkov na podporu súdržnosti pre členské štáty na podporu okamžitých potrieb utečencov | Európsky sociálny fond plus \(europa.eu\) \(europa.eu\)](#). To sa bude vzťahovať na každého, komu bola poskytnutá dočasná ochrana podľa smernice o dočasnej ochrane, a to až počas 13 týždňov po jeho príchode.

⁵¹ Nariadenie (EÚ) 2022/585, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 514/2014, ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Fonde pre azyl, migráciu a integráciu a o nástroji pre finančnú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej činnosti, boja proti trestnej činnosti a krízového riadenia, (EÚ) č. 516/2014, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu, a (EÚ) 2021/1147, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu.

S cieľom pomôcť členským štátom čo najlepšie využiť dostupné možnosti financovania a mechanizmy programovania vypracovala Komisia orientačný **zoznam oprávnených opatrení** v rámci ESF, FEAD, EFRR, AMIF a ISF – hranice a víza a vytvorila **webovú stránku venovanú otázkam a odpovediam**⁵², ktorá je primárne, ale nie výlučne prístupná orgánom zodpovedným za programy, s cieľom poskytnúť členským štátom rýchle a koordinované odpovede.

ESF môže pomôcť financovať väčšinu opatrení uvedených v predchádzajúcich oddieloch vrátane mentorstva, profesijného poradenstva, zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie, umiestnenia do práce, učňovskej prípravy a stáží, podpory verejných služieb zamestnanosti, ako aj opatrení na predchádzanie diskriminácii a zabezpečenie dostupnosti informácií pre všetkých pracovníkov. Z ESF sa môžu financovať aj zamestnanci pracujúci s ľuďmi, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, či už na hraniciach alebo inde v členských štátoch, ako aj vzdelávanie detí či dospelých a prístup k zdravotnej starostlivosti, bývaniu a sociálnym službám.

Okrem toho z **EFRR** sa môže podporovať prístup k bežným nesegregovaným službám v oblasti vzdelávania, zamestnanosti a odbornej prípravy, bývania, zdravotnej a sociálnej starostlivosti, a to prostredníctvom rozvoja prístupnej infraštruktúry (napr. výstavba/renovácia/rozšírenie) a súvisiaceho vybavenia. Fondy **AMIF** a **ISF** – hranice, víza a **ISF** – polícia môžu pokrývať prvé potreby pri prijímaní ľudí, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, ako aj ich integráciu v hostiteľských krajinách (z fondu **AMIF**).

Okrem jeho hlavného poslania, ktorým je zlepšovať pracovné príležitosti v dlhodobom horizonte, sa z ESF môžu podporovať aj **núdzové opatrenia**, ako sú potravinová a základná materiálna pomoc, náklady na ubytovanie alebo dopravu, pokiaľ sa kombinujú s postupom integrácie jednotlivcov v krajine, ktorá poskytuje pomoc. **FEAD** má ešte širší rozsah pôsobnosti a prostriedky z neho sa bez ohľadu na postavenie a bydlisko príjemcov môžu používať na základnú materiálnu pomoc, ako sú potraviny, hygienické potreby, výrobky pre dojčatá a deti atď.

Finančné prostriedky z Programu **InvestEU**, najmä v rámci záruky pre zručnosti a vzdelávanie, sa môžu použiť aj na podporu ľudí pri zlepšovaní ich zručností, alebo ich môžu použiť organizácie pôsobiace v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom rozšíriť poskytovanie svojich služieb, rovnako ako ich možno využiť na financovanie samostatnej zárobkovej činnosti a podporu podnikov, ktoré prijímajú a školia vysídlené osoby. Okrem toho z **Nástroja technickej podpory**⁵³ bude možné na požiadanie poskytnúť technickú podporu členským štátom na uľahčovanie prístupu k zamestnaniu a odbornej príprave, sociálneho začlenenia a vzdelávania.

⁵² Ide o poloverejnú webovú stránku, ktorá je primárne, ale nie výlučne prístupná orgánom zodpovedným za programy.

⁵³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 z 10. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj technickej podpory.

Možnosti financovania z programu **Erasmus+** sa zmobilizovali vďaka jeho vnútornej flexibilitě. Napríklad učítelia a školitelia, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, môžu získať finančnú podporu na uľahčenie ich integrácie a na pomoc pri získavaní zručností potrebných na prácu v rámci vzdelávacích systémov EÚ. Do regiónov, kde sú ľudia utekajúci pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine ubytovaní, môže byť dočasne vyslaný kvalifikovaný personál. Rovnako je možné rýchlo prijať žiakov do inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy zapojených do projektov spolupráce v rámci programu Erasmus+. Finančné prostriedky na projekty spolupráce v rámci programu Erasmus+ sa môžu využívať flexibilitě na uľahčenie integrácie detí utekajúcich pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine.

V neposlednom rade je možné všetky potreby súvisiace s podporou ľudí utekajúcich pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine stále zohľadniť aj v rámci prebiehajúcej prípravy **programov súdržnosti na roky 2021 – 2027**. Keď sa tieto programy prijímú, tiež sa použijú na financovanie opatrení na podporu ľudí utekajúcich pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, a to v oblastiach zamestnanosti, vzdelávania a odbornej prípravy, sociálneho začlenenia, bývania, zdravotnej a sociálnej starostlivosti, ako aj potravinovej a základnej materiálnej pomoci (z dôvodu začlenenia FEAD do ESF+)⁵⁴. Výdavky v rámci týchto programov sú oprávnené od 1. januára 2021.

➔ Komisia vyzýva členské štáty, aby:

- **čo najlepšie využívali dostupné finančné prostriedky** na všetky opatrenia, ku ktorým sa v tomto oznámení poskytuje usmernenie,
- **zabezpečovali koordináciu medzi rôznymi zodpovednými orgánmi vrátane regionálnych a miestnych orgánov** s cieľom zabezpečiť relevantnosť a komplementárnosť,
- **koordinovali svoju činnosť s Komisiou** a používali uvedenú webovú stránku s otázkami a odpoveďami.

4. ZÁVER A ĎALŠIE KROKY

Členské štáty sa vyzývajú, aby pokračovali v úsilí o podporu tých, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, a uľahčovali ich integráciu do trhu práce v súlade s usmerneniami uvedenými v tomto oznámení a ďalšími iniciatívami, ktoré boli doteraz predstavené na úrovni EÚ. Vyzývajú sa, aby spolupracovali s príslušnými

⁵⁴ Na podporu doplnkového využívania EFRR, ESF+ a AMIF na integráciu ľudí s migrantským pôvodom Komisia uverejnila „[Súbor nástrojov na využívanie finančných prostriedkov EÚ na integráciu ľudí s migrantským pôvodom na programové obdobie 2021 – 2027](#)“.

zainteresovanými stranami s cieľom zabezpečiť komplexnú a koordinovanú reakciu a aby využívali všetku dostupnú podporu na úrovni EÚ vrátane financovania.

Komisia je pripravená ďalej spolupracovať s vnútroštátnymi orgánmi a inými príslušnými zainteresovanými stranami a bude i naďalej poskytovať usmernenia vzhľadom na vyvíjajúcu sa situáciu, a to aj prostredníctvom platformy solidarity a platformy pre otázky a odpovede týkajúce sa fondov. Komisia bude takisto naďalej podporovať vzájomné učenie medzi členskými štátmi, zhromažďovať informácie o opatreniach prijatých členskými štátmi⁵⁵, najmä prostredníctvom špecializovaných sietí, ako je Európska sieť verejných služieb zamestnanosti a Poradný výbor pre odbornú prípravu, a poskytovať relevantné informácie ľuďom utekajúcim pred ruskou vojenskou agresiou voči Ukrajine, a to prostredníctvom vyhradeného webového priestoru⁵⁶ a sociálnych médií. Každé euro a každé úsilie, ktoré dnes vynaložíme na ľudský rozvoj tých, ktorí utekajú pred vojenskou agresiou Ruska voči Ukrajine, je príspevkom k budúcnosti EÚ a Ukrajiny.

⁵⁵ Využívanie prieskumov a ďalších monitorovacích činností, napríklad tých, ktoré vykonávajú agentúry Eurofound, Cedefop a ETF.

⁵⁶ [Informácie pre ľudí utekajúcich pred vojnou na Ukrajine |Európska komisia \(europa.eu\)](#).